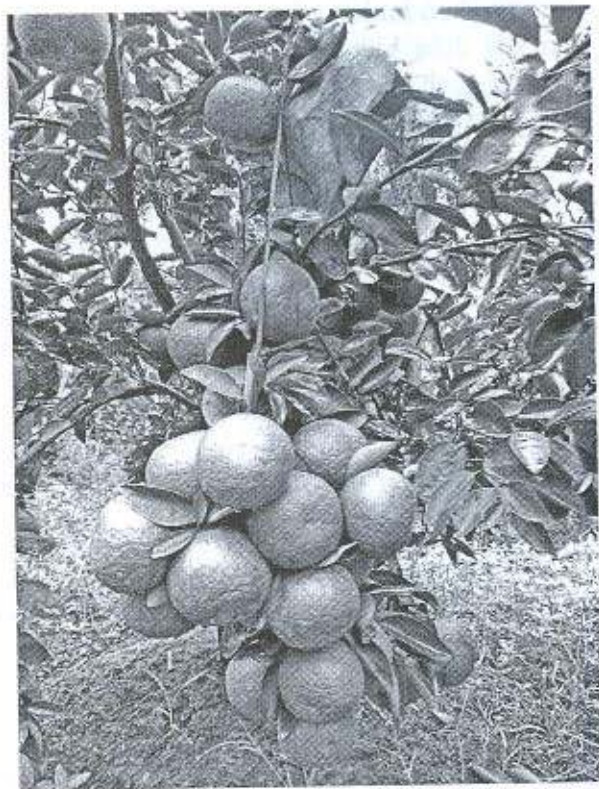

NÔNG NGHIỆP HỮU CƠ:

TẠO TIỀN ĐỂ PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP BỀN VỮNG

✎ Phương Oanh

Sở Nông nghiệp và PTNT Vĩnh Long

Nông nghiệp sạch (hay còn gọi là nông nghiệp hữu cơ) là một hệ thống quản lý sản xuất nông nghiệp tránh sử dụng phân bón và thuốc trừ sâu tổng hợp, giảm tối đa ô nhiễm không khí, đất và nước, tối ưu về sức khỏe và hiệu quả của các cộng đồng sống phụ thuộc lẫn nhau giữa cây trồng, vật nuôi và con người.

Hiện nay, việc sản xuất của bà con nông dân còn dựa quá nhiều vào các loại phân bón hoá học và lượng lớn thuốc bảo vệ thực vật. Về lâu về dài sẽ gây ảnh hưởng trực tiếp đến việc sản xuất khi đất canh tác bị nhiễm độc, mất dần độ màu mỡ, làm giảm năng suất, chất lượng cây trồng và ảnh hưởng đến thu nhập và cả môi trường sống của

bà con nông dân. Để giải quyết vấn đề này, cần phải thay đổi phương thức sản xuất của bà con nông dân, khuyến khích họ phát triển sản xuất nông nghiệp theo hướng an toàn vệ sinh thực phẩm, nâng cao chất lượng nông sản. Trong đó, sản xuất nông nghiệp sạch, hay còn gọi là nông nghiệp hữu cơ, là hướng đi đúng đắn để đảm bảo nông nghiệp phát triển bền vững.

Ở nước ta, nông nghiệp hữu cơ đã biết đến từ lâu nhưng nó mới chỉ được quan tâm và nghiên cứu trong một vài năm trở lại đây, nhất là khi những vấn đề mất an toàn vệ sinh thực phẩm đến mức báo động. Nông nghiệp hữu cơ là một hệ thống quản lý sản xuất nông nghiệp tránh sử dụng phân bón và thuốc trừ sâu tổng hợp, giảm tối đa ô nhiễm không khí, đất và nước, tối ưu về sức khỏe và hiệu quả của các cộng đồng sống phụ thuộc lẫn nhau giữa cây trồng, vật nuôi và con người.

Để phát triển nền nông nghiệp hữu cơ, cần khuyến khích đầu tư và sử dụng các yếu tố vừa bảo đảm nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm, vừa không gây tác hại cho người sử dụng và không làm suy thoái, ô nhiễm môi trường sinh thái. Muốn giải quyết được những vấn đề trên, cần tập trung giải quyết những vấn đề cơ bản như: ❶ Đầu tư sử dụng các giống ít nhiễm bệnh và sâu rầy; ❷ Áp dụng các biện pháp canh tác tiên tiến như: luân canh cây trồng, cây sâu, bừa kỹ theo đúng yêu cầu kỹ thuật, tưới tiêu nước theo khoa học, sử dụng phân hữu cơ, phân vi sinh; ❸ Sử dụng rộng rãi các chế phẩm sinh học; ❹ Giảm dần mức sử dụng hóa chất; ❺ Trong điều kiện hiện nay khi chưa giảm được thì phải sử dụng theo đúng quy trình (đúng loại, đúng lúc, đúng cách, đúng liều lượng).

Vĩnh Long tập trung đầu tư mô hình sản xuất hữu cơ

Tỉnh Vĩnh Long thực hiện đầy mạnh tái cơ cấu nông nghiệp theo chiều sâu bằng cách nâng cao chất lượng nông sản, bảo đảm vệ sinh an toàn

thực phẩm, đủ điều kiện tham gia chuỗi giá trị, có khả năng cạnh tranh với nông sản cùng loại ở thị trường trong nước và xuất khẩu. Từ đó, thí điểm xây dựng mô hình một số vùng sản xuất nông nghiệp sạch (nông nghiệp hữu cơ) và nông nghiệp công nghệ cao. Đến nay, toàn tỉnh đã có năm cánh đồng lúa sạch theo tiêu chuẩn VietGAP, tổng diện tích 180 ha ở các xã Long An (huyện Long Hồ), Tân An Luông (huyện Vũng Liêm), Tân Long (huyện Mang Thít), Mỹ Lộc (huyện Tam Bình) và Xuân Hiệp (huyện Trà Ôn). Sản xuất lúa sạch bằng phân bón sinh học, hữu cơ, giống lúa xác nhận đã đem lại hiệu quả bước đầu. Theo các chuyên gia nông nghiệp, hiệu quả về lâu dài của mô hình này là khá lớn. Từ việc ghi chép nhật ký đồng ruộng, nông dân dễ dàng tính toán được chi phí sản xuất để biết hiệu quả, lãi lỗ sau khi thu hoạch, chứ không còn kiểu “ước chừng”, “ước lượng” như trước. Nhưng đáng nói nhất là việc bón phân sinh học, hữu cơ có tác dụng phục hồi và cải tạo đất hiệu quả, bảo đảm nông sản làm ra không tồn dư thuốc hóa học, bảo vệ môi trường và sức khỏe người dân.

Điển hình là mô hình trồng lúa hữu cơ ở xã Mỹ Lộc (Tam Bình) đang gây sự chú ý cho nhiều người, bởi đây được xem là mô hình đầu tiên trong tỉnh làm lúa theo quy trình sản xuất sạch và nhất là được bao tiêu toàn bộ sau thu hoạch. Năm 2016, mô hình trồng lúa hữu cơ được thực hiện ở ấp 9, xã Mỹ Lộc, với diện tích ban đầu khoảng 30ha và trên 51 hộ tham gia. Đến vụ đông xuân này, xã Mỹ Lộc thành lập thêm một tổ hợp tác ở ấp 11 với 19 hộ tham gia sản xuất 10,8ha lúa hữu cơ. Đây là mô hình đầu tiên ở tỉnh Vĩnh Long làm lúa theo quy trình sạch và được bao tiêu sau thu hoạch.

Để hoạt động bài bản, ngay từ vụ lúa đầu tiên địa phương đã thành lập HTX (HTX Tân Tiến) để đứng ra điều hành. HTX Tân Tiến đã ký hợp đồng với Công ty Cổ phần Nông nghiệp GAP (TP Hồ Chí Minh) để cung ứng phân bón hữu cơ và ký hợp đồng với Liên hiệp HTX thương mại TP Hồ Chí Minh để bao tiêu đầu ra sản phẩm là lúa thơm Jasmine. Ngoài ra, cánh đồng sản xuất theo quy trình hữu cơ luôn có 2 kỹ sư (của Công ty cung ứng phân bón hữu cơ và Phòng Nông nghiệp và PTNT

huyện Tam Bình) luôn túc trực để kịp thời tư vấn, đề ra giải pháp xử lý phòng dịch bệnh.

Được biết, năng suất lúa sản xuất theo mô hình hữu cơ không cao, chỉ khoảng 3,8 tấn/ha. Nhưng bù lại, bán được với giá 11.000 đồng/kg, cao hơn lúa thường cùng loại từ 3.000 - 4.000 đồng/kg và được bao tiêu toàn bộ. Theo bà con nông dân, do sản xuất theo quy trình hữu cơ không bón phân hóa học nên lúa phát triển từ từ, lá cứng, không xanh nên sâu rầy cũng ít tấn công hơn. Tuy nhiên, cái khó hiện nay là năng suất thấp nên bà con đang kiến nghị trong thời gian tới chỉ sản xuất 2 vụ/năm thay vì 3 vụ như hiện nay để có thời gian cho đất nghỉ, tích tụ phù sa trong những tháng nước nổi nhằm giúp năng suất tăng cao hơn.

Theo ước tính, nếu lúa hữu cơ năng suất vụ Đông Xuân 2016-2017 đạt 5 tấn/ha, với giá bao tiêu khoảng 11.000 đ/kg thì nông dân thu vào khoảng 55 triệu đồng, trừ chi phí vẫn còn 25 triệu/ha/vụ. Trong khi, sản xuất thường năng suất có thể cao đạt 7- 8 tấn/ha nhưng ngược lại giá cả có thể chỉ phân nửa nên lúa hữu cơ vẫn lời hơn rất nhiều. Vấn đề khó khăn hiện nay là vẫn còn một vài diện tích “da beo” nên hướng tới HTX sẽ vận động những ruộng liền kề tham gia, tạo thành cánh đồng lớn chuyên sản xuất lúa hữu cơ. Khi đó, sẽ thuận lợi hơn trong gieo sạ, thu hoạch và nhất là doanh nghiệp đảm bảo tiêu sản phẩm.

Hiện gạo hữu cơ sản xuất từ xã Mỹ Lộc được đóng gói tiêu thụ tại siêu thị Co.opmart Vĩnh Long và một số cửa hàng tiện lợi trên địa bàn. Trên bao bì gạo được ghi rõ nơi xuất xứ sản phẩm. Đây được xem là bước đệm quan trọng quảng bá sản phẩm, tạo thuận lợi hơn trong sản xuất mở rộng mô hình.

Có thể khẳng định, trước nhu cầu đảm bảo an toàn vệ sinh thực phẩm, việc phát triển nền nông nghiệp hữu cơ nhằm đóng góp vào việc cung cấp các sản phẩm an toàn phục vụ cho nhu cầu tiêu dùng là việc hết sức cần thiết và quan trọng. Sản xuất nông nghiệp hữu cơ không những giúp nông dân tiết kiệm chi phí sản xuất, nâng cao chất lượng sản phẩm mà còn đưa người nông dân tới gần hơn với nền sản xuất hiện đại, tạo nền tảng cho nông nghiệp phát triển, hướng tới xây dựng nông thôn mới bền vững./.